

världen & vi

ENTIDNING AV OCH FÖR ELEVER MED SVENSKA SOM ANDRASPRÅK, NUMMER 2, AUGUSTI 2014

Tema: PENGAR OCH POLITIK

Vem ska bestämma i Sverige?

8 partier svarar på elevernas frågor

Svarta pengar

Berättelser om korruption i land efter land

Döden i Lampedusas vatten

Om Eritrea, EU och vägar till Europa

Vem får din röst?

Söndag den 14 september är det val i Sverige. Det är tre val: riksdag, landsting och kommun.

Alla som har bott i Sverige i tre år kan rösta till kommun och landsting.

Om du är medborgare kan du också rösta till riksdagen.

Därför handlar Världen&vi om pengar och politik den här gången. Att pengar är viktigt vet alla. Men svensk politik, är det viktigt?

För många som studerar på vår skola är nog det viktigaste att få stanna i Sverige, och att familjen får komma hit. Politiker bestämmer reglerna och öppnar och stänger vägar till Sverige och Europa.

För dem som bor i Sverige är ofta det viktigaste att få ett jobb. Kan politiker ge fler jobb?

Demokrati betyder att folket bestämmer. Kvinnor och män ska ha lika rättigheter. Rika och fattiga, alla har en röst.

En demokrati ska ge plats för alla,

ge alla en chans. Du behöver ta plats, du behöver säga vad du tycker, göra det här landet till ditt land!

Men vad tycker du och vilket parti ska du rösta på? 8 partier sitter i Sveriges riksdag idag. För att presentera dem har vi ställt två frågor:

Vad gör ni med pengarna? Och vad vill ni göra om ni får bestämma i Sverige?

Först frågade vi några sfi-elever vad de tänker. Sen kontaktade vi ledningen i varje parti och fick intervjuer med partiledare, politiska ledare i Göteborg och politiker i riksdagen. De finns här i ordning efter partiets storlek. För att få fler åsikter har vi också pratat med personer som *inte* röstar på partiet.

Vilket parti svarar bäst? Vem får din röst?

Mikael J. Holmström,
redaktör

Samtala!

Jag tror inte på Gud. Men jag gillar att prata om religiösa frågor. Varför lever vi? Hur ska vi leva tillsammans?

Alla religioner säger att man ska leva i fred och älska, inte hata, andra människor. Men i alla religioner har också mannen haft makt över kvinnan. Sverige har varit ett kristet land i tusen år. I kyrkan har män talat och kvinnor varit tysta. Bara de senaste 50 åren har även kvinnor varit ledare i Svenska kyrkan.

I en sfi-klass har vi diskuterat och läst mycket om religion. Många elever är muslimer. Jag vill gärna veta vad de tycker om kvinnans och mannens plats i religionen och samhället. Vi diskuterar varför inte en kvinna kan leda bönen i en moské. Jag säger att jag inte förstår varför en kvinna måste lyda sin man när hon är gift.

Vi diskuterar och tar del av varandras tankar och åsikter. Eleverna är intresserade av vad jag tycker. Ingen blir arg eller otrevlig för att någon annan inte har samma åsikt.

När människor slutar att samtala och visa respekt för varandra blir världen en mycket farlig plats.

Text: Willy Andersson,
lärare sfi

REDAKTION Världen&vi 2014:

Jenny Hostetter, chefredaktör

jenny.hostetter@abf.se

Fredrik Harstad, redaktör

fredrik.harstad@abf.se

Mikael Johansson Holmström, redaktör

mikael.johansson@abf.se

Leila Omar Hassan, skribent, sfi Odin

Ramita Buarawong, skribent, sfi Odin

Turgay Süral, skribent sfi Odin

Elena Larionova, journalist sfi Ranäng

Samra Mešinović, formgivning

samra.mesinovic@abf.se

ÖVRIGA MEDARBETARE, nr 2:

Willy Andersson, lärare sfi

Hoda Sahardid Nur, sfi Jönköping

Awil Sanhardiid Abdi, sfi Jönköping

J.M, sfi Angered

Abdulah, sfi Angered

Cabdulah, sfi Angered

Seham Maggui, sfi Jönköping

Khame B Moshi, sfi Jönköping

Sha, sfi Angered

Naser, ABF Vux

Hu Qiong, sfi Odin

Younelle Songou, gymnasieelev Vårgårda

Vahid, sfi Jönköping

Nacimo Ahmed, sfi Angered

Anders Malm, lärare sfi

samt skribenter på debattsidan

TRYCK:

InPrint, Maskavas 250, Riga,

LV 1063, Latvia

OMSLAG:

Bild: © Gina Sanders - Fotolia.com

Form: Samra Mešinović

ISSN: 2001-5585

UTGIVARE:

ABF Vux

ADRESS:

Världen&vi

att Jenny Hostetter

ABF Vux

Odinsgatan 17

411 03 Göteborg

NYA ORD

riksdag = bestämmer över Sverige

landsting = bestämmer över ett län, t.ex. Västra Götaland

kommun = bestämmer över en stad, t.ex. Göteborg

rösta = välja i ett politiskt val

parti = grupp med politisk åsikt som du kan rösta på

bönen = att be till Gud

lyda sin man = göra som mannen säger

tar del av = lyssnar på

Rik i hemlandet, fattig i Sverige

I Somalia var Fadumo Ahamad Faray en rik affärskvinna. I Sverige lever hon på 3 800 kronor i månaden.

Hur levde du i ditt hemland?

– Jag kommer från Somalia och kom till Sverige 2008. Jag arbetade på posten i Somalia och tjänade cirka 20 000 kronor i månaden. 1993 startade kriget. Efter kriget blev jag affärskvinna. Då tjänade jag mycket mer. Jag och en annan kvinna jobbade ihop, och vi hade ungefär samma mål. Hon reste ofta till utlandet och köpte väldigt mycket modekläder. Sedan skickade hon dem till mig och jag sålde vidare till olika butiker.

– 2006 började kriget igen. Då

gick det inte bra med försäljningen. Jag bestämde mig för att lämna landet. Då åkte jag till Sverige.

Vad gör du nu?

– Jag förväntade mig innan jag kom att jag skulle börja med mitt gamla arbete och starta eget företag, men det blev inte som jag ville. Nu är jag hemma och arbetslös. Dagarna går och går, och jag gör ingenting.

Hur mycket pengar har du i Sverige?

– Nu får jag 3 800 kronor från socialen. Men det är inte tillräckligt, för

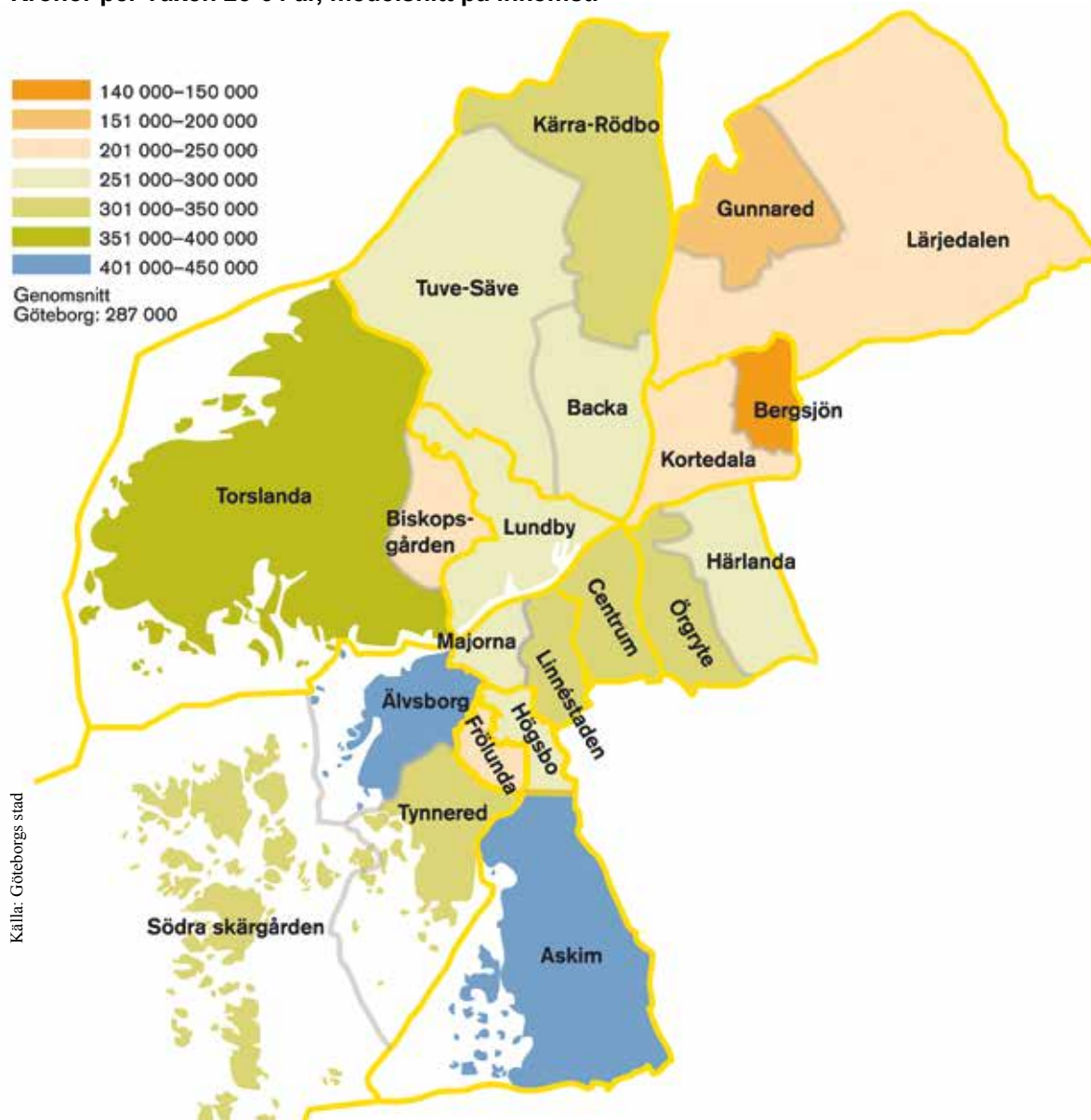
jag har barn som bor i Somalia, så jag behöver hjälpa dem. De tror att jag har mycket pengar. Ibland säger de: "Mamma, du bor i Sverige, så du har mycket pengar."

Mina barn är vuxna, så de kan inte komma till Sverige. Jag vill resa till Somalia, men biljetterna kostar för mycket.

Text: Leila Omar Hassan, sfi Odin

Hur mycket pengar har dina grannar?

Människor i olika delar av Göteborg har olika mycket pengar. Så här mycket pengar per år fick varje vuxen i de olika stadsdelarna i lön eller bidrag 2011. Kronor per vuxen 25-64 år, medelsnitt på inkomst.

8 elever och 8 partier

- om pengarna och Sverige

14 september väljer vi vilka politiska partier som ska styra Sverige. Pengar och politik är viktigt, för din familj och för landet. På sidan 4 till 12 får elever och politiker samma frågor: Hur planerar ni ekonomin? Och vad vill ni göra om ni får bestämma i Sverige?

1. Hur planerar du din ekonomi?

Hoda Sahardid Nur, sfi Jönköping: Vi är fyra personer i familjen och vi betalar hyran, köper barnkläder, Internet och sjukvård.

Vi har lite pengar till mat, kläder och ibland sparar vi lite ifall vi behöver köpa något extra. Men det är inte lätt att spara pengar.

Cabdulahi, sfi Angered: Jag har inte mycket pengar därför att jag studerar sfi och jag jobbar inte.

När jag får pengarna från socialen den 27:e varje månad måste jag köpa mat och betala för hyra, Internet, telefon och el. Sen finns det många andra saker som jag och min familj behöver. Men när pengarna är slut kan vi inte köpa något.

Jag bestämmer inte över min ekonomi. Därför kan jag inte planera min framtid.

Awil Sanhardiid Abdi, sfi Jönköping:

-Betalar hyran

-Handlar mat

-Köper kläder.

Jag köper de viktiga sakerna, till exempel busskort och mat.

J.M, sfi Angered: Jag och min familj har ungefär 19 000 varje månad att leva på. Mina pengar kommer från barnbidrag och socialbidrag. Jag måste planera vad jag ska lägga mina pengar på.

Jag betalar räkningar för 8 000 kronor varje månad. 6 500 kronor går till hyran. Jag har hemförsäkring och bredband med hemtelefon. Alla de här räkningarna tillsammans blir ungefär 1 400 kronor. Det känns lite dåligt men ibland fungerar det bra.

Jag har tre barn. Ibland behöver jag köpa något extra, till exempel när barnen behöver kläder, skor och leksaker, eller om något går sönder hemma. Då behöver vi köpa nytt.

2. Vad gör du om du får bestämma i Sverige?

Sha, sfi Angered: Om jag skulle bestämma över Sveriges ekonomi och politik skulle jag planera mycket. Jag skulle till exempel använda pengarna till att starta flera nya företag och bygga nya bostäder och skolor.

Eftersom det är ett problem att många människor är arbetslösa länge, tycker jag att man ska starta nya företag. Då blir det inte så svårt att hitta jobb. Om många människor får nya jobb kan de betala skatt och landets ekonomi blir bättre.

Andra pengar vill jag använda till sjukvård, utbildning, trafik och en bättre miljö.

Abdulahi, sfi Angered: Om jag bestämde i Sverige skulle jag bygga många hus, eftersom många som bor i Sverige är hemlösa.

Jag skulle också arbeta för att människor ska få bättre hälsa.

Jag vill ge bidrag till fattiga människor i Afrika, eftersom de behöver mycket hjälp.

Seham Maggui, sfi Jönköping: Jag vill hjälpa fattiga i andra länder.

Jag vill hitta jobb till flyktingar.

Khame B Moshi, sfi Jönköping:

Fyra saker som skattepengarna ska gå till:

-till handikappade

-till äldreboende

-till skolan

-till flyktingar

Socialdemokraterna (S)

Stefan Löfven Partiledare

1. Hur planerar ni Sveriges ekonomi?

Det viktigaste är att få människor i arbete. Människor behöver ha jobb och tjäna egna pengar om vi ska ha en bra utveckling.

Vi behöver också skattepengar om vi ska bygga ett bra samhälle.

Skatten behöver vara så hög att den räcker till en bra skola, sjukvård och bostäder, till exempel. Vi vill kunna garantera en bra välfärd.

2. Vad gör ni om ni får bestämma i Sverige efter 14 september?

Vi vill ha fler jobb. Vi vill ha full sysselsättning igen. Vårt mål är att Sverige ska ha lägsta arbetslösheten i Europa 2020.

Vi vill ge ungdomar en 90-dagarsgaranti. Alla unga ska ha jobb, praktik eller utbildning inom 90 dagar. Ungdomar får inte leva i lång tids arbetslöshet.

Vi vill att alla ska jobba på samma villkor. Vi vill ha svenska kollektivavtal på arbetsplatserna. Det spelar ingen roll om du kommer från Sverige,

Litauen, Italien eller Thailand. Rasismen växer om arbetsgivare ger jobben till människor som accepterar dåliga villkor och dåliga löner.

Vi vill göra skolan bättre. Svenska barn i skolan har inte visat bra resultat jämfört med elever i andra länder i statistiken. Vi vill vända trenden så att resultaten går uppåt.

Mer pengar till sjukvården! Det kan vara bra med olika företag i sjukvården så att man kan välja själv, men vinsterna får inte styra. Det ska vara toppenkvalitet. Vi får aldrig acceptera att människor inte får bra vård för att företag ska tjäna pengar.

Vi vill ha en generös asylpolitik. Om man tittar på program om Syrien på TV ena dagen kan man inte stänga dörren dagen efter. Att söka asyl i ett land är en mänsklig rättighet.

Vi vill inte att rasister ska ha makten i Sverige. Vi ska inte låta dem vinna. Här gäller solidaritet och alla människors lika värde. Punkt!

**Intervju: Jenny Hostetter,
redaktör**

OM PARTIET:

- Riksdagsvalet 2010: 31 %
- Platser i riksdagen: 112 av 349
- Samarbetade med (V) och (MP) i valet 2010
- Styr Göteborg tillsammans med (MP) och (V)

**Elisabeth Söderberg,
studerande,
Stockholm**

Jag röstar INTE på S för att...

...de lovar saker de inte kan hålla. Vem håller inte med om att människor behöver jobb, pengar och en bättre skola?

Problemet är att Löfven och S inte har någon plan för hur de ska nå sina mål. Att måla upp vackra bilder av framtiden är ett billigt sätt att framstå som trevlig och bra, särskilt när regeringen verkar fattig på idéer och varnar för visioner. Men det är inte ansvarsfullt att lova saker man inte kan hålla.

Socialdemokraterna fokuserar på lika resultat istället för att förstå att alla är unika och därför satsa på att ge människor möjligheter att utveckla sin egen förmåga. Alla ska ligga på samma (lägsta) nivå. Det hindrar framgång både för enskilda personer och för samhället i stort.

NYA ORD

välfärd = system av sjukhus, serviceboende för gamla, vårdcentraler, skolor och förskolor, platser där samhället tar hand om människor

full sysselsättning = ingen arbetslöshet, alla som kan studerar, praktiserar eller jobbar

kollektivavtal = kontrakt mellan arbetsgivare och dem som jobbar, så att det finns minimi-lön, regler för arbetstider, t ex

rasism = att man diskriminerar, hatar eller tänker negativt om någon för att han eller hon kommer från en annan kultur/ett annat land

accepterar = tackar ja till något

Moderaterna (M)

Jonas Ransgård

Gruppledare och kommunalråd i Göteborg

1. Hur planerar ni Sveriges ekonomi?

Jobb är den viktigaste frågan. Om du har jobb tjänar du pengar och bestämmer själv, och då får du en plats i samhället. Jobben driver samhället och ger skatt.

Frihet är viktigast för oss. Men trygghet, rättvisa och ansvar är också viktigt. Alla har ansvar att försörja sig, men sen måste också varje människa få chans att bestämma och välja själv.

2. Vad gör ni om ni får bestämma i Sverige efter 14 september?

Vi vill sänka skatten på arbete, så att många vill jobba.

Vi vill sänka arbetsgivaravgifterna, så att företagen anställer fler.

Vi vill hitta fler kopplingar mellan utbildningar och företag, t ex instegsjobb och praktik på sfi. Det är så svårt för många att få sitt första jobb! Invandrare har inte lika svårt att få jobb i andra länder. Det betyder att något är fel i det svenska systemet.

Vi vill jobba mot fördomar och diskriminering. Många svenskar, särskilt äldre, tänker att det bara finns en kultur i Sverige. Företag

säger kanske att du måste ha gymnasiebetyg för att få jobb där, men de tänker inte på att de stoppar många invandrare då.

I Göteborg vill vi ge mer pengar till skolan. De olika stadsdelarna ska inte ha ansvar för skolan, det är orättvist nu. Vi vill inte att stadsdelarna ska ta pengar från skolan för att betala andra saker. Skolorna måste veta hur mycket pengar de har.

Vi vill ha fler lägenheter. Det viktigaste är att bygga mycket. Det är inte så viktigt att det blir billigt.

Vi vill ha bättre äldreomsorg. De gamla ska själva få bestämma vilket företag som kommer och hjälper dem. Föreningar kan ge extra hjälp, så att de gamla inte blir så ensamma. Det är ett stort problem idag!

Vi vill att det ska vara lätt att få asyl i Sverige. Människor ska ta hand om varandra! Främlingsfientliga partier växer i Europa. Många andra partier har börjat säga samma saker som de. Så är det inte i Sverige. Jag är stolt över det.

Intervju: Mikael J. Holmström, redaktör

OM PARTIET:

- Styr Sverige idag tillsammans med (FP), (C) och (KD) som största parti i den borgerliga alliansen
- Riksdagsvalet 2010: 30%
- Platser i riksdagen: 107 av 349
- Partiledare: Fredrik Reinfeldt

Jelena Vitković Hisingen

Jag röstar INTE på M för att...

...deras ideologi inte passar mig. De tycker att frihet för varje människa är viktigt. Men jag tänker att det är viktigt att vi har ett samhälle där vi tillsammans bidrar till saker, att vi får hjälp när vi behöver.

Jonas Ransgård säger att de ska sänka skatten så att människor vill jobba.

Moderaterna brukar tänka att pengar styr människor. Jag tror att människor vill jobba ändå, för att man vill bidra.

Jag tycker inte att man ska sänka skatten. Då kan man inte hjälpa dem som behöver hjälp från samhället.

NYA ORD

arbetsgivaravgifter = pengar som företag betalar för de anställda (inte lön)

instegsjobb = Arbetsförmedlingen betalar 80% av lönen för en person som är ny i Sverige

äldreomsorg = tar hand om gamla människor, hemtjänst och äldreboende

främlingsfientliga partier = partier som inte tycker om invandrare och andra kulturer

Miljöpartiet (MP)

Valter Mutt Riksdagsledamot från Angered

1. Hur planerar ni Sveriges ekonomi?

Ekonomi ska hjälpa människor, inte tvärtom. Därför kan man inte bara tänka på pengar när man planerar Sveriges ekonomi. Vi räknar också t ex jämställdhet och saker som handlar om miljön. Om naturen inte fungerar, kan vi människor inte leva.

2. Vad gör ni om ni får bestämma i Sverige efter 14 september?

När Sverige blir rikare vill vi minska arbetstiden, inte höja lönen. Det är bättre för miljön och för människorna. Om vi får högre lön, handlar vi mer och flyger mer. Det är dåligt för miljön. Om vi jobbar mindre, mår vi bättre. Vi tror inte att alla bara kan fortsätta att bli rikare. Vi blir inte lyckliga av mer pengar.

Vi vill att alla ska dela mer rättvist på jobben. Idag finns många arbetslösa. Men de som har arbete jobbar mycket övertid, lika mycket som 20 000 heltidsjobb. De är stressade

och mår dåligt.

Vi vill göra en grön skatteväxling. Det betyder mer skatt på saker som skadar miljön. Det ska vara högre skatt på t ex koldioxid. Sen kan vi sänka skatten på arbete.

Vi vill satsa pengar på förorter, tågtrafik och förnybar el. Det kan ge många nya jobb till dem som har svårt att få jobb idag.

Arbetslösa ska bara ha en väg in i byråkratin, inte flera. Fler ska få hjälp av t ex a-kassa och sjukpenning. Vi vill ta bort Fas 3.

Vi vill inte gå med i Nato. Sverige har en tradition av fred, som ska fortsätta.

Vi vill göra det lättare att komma till Sverige. Invandrare är viktiga för Sveriges ekonomi, eftersom det föds för lite barn i Sverige. Mer utbildning på modersmål behövs. Vi vill ta bort Dublinkonventionen.

**Intervju: Mikael J. Holmström,
redaktör**

miljöpartiet de gröna

OM PARTIET:

- Riksdagsvalet 2010: 7%
- Platser i riksdagen: 25 av 349
- Samarbetade med (S) och (V) i valet 2010
- Kom in i riksdagen: 1988
- Styr Göteborg tillsammans med (S) och (V)
- Språkrör: Åsa Romson och Gustav Fridolin

**Leif Ahl, lärare,
Lysekil**

Jag röstar INTE på MP för att...

...de inte har sagt tydligt nej till privata företag i vård, skola och omsorg. Jag tycker att det ska vara offentligt. Stat, kommun och landsting ska ansvara för det. Om privata företag har t ex skolor, får inte alla i hela Sverige samma chans att klara skolan. Det är viktigt att det blir lika bra kvalitet för alla, och att de som behöver mycket hjälp kan få det.

Sedan tycker jag att det är helt galet att Valter Mutt är emot högre lön. Jag tror inte att de som stödar på mitt jobb skulle flyga mer. De skulle kanske ha råd att köpa bättre mat och betala hyran. Valter Mutt pratar bara om medelklassen, de som redan har bra löner.

NYA ORD

jämställdhet = lika mellan kvinnor och män

koldioxid = en gas från t ex olja, som gör att det blir problem med vädret och naturen

förorter = områden utanför centrum

sjukpenning = pengar när man är sjuk

Fas 3 = Arbetsförmedlingens program för personer som är arbetslösa mer än 450 dagar

Nato = militärt samarbete mellan bl a USA och länder i Europa

Dublinkonventionen = flyktingar måste ibland åka tillbaka till ett annat land för att söka asyl

Folkpartiet (FP)

Helene Odenjung Vice partiledare och kommunalråd i Göteborg

1. Hur planerar ni Sveriges ekonomi?

Det viktigaste är att människor får jobb. Man mår bra själv när man har ett arbete att gå till – och det kommer in skattepengar.

Vi politiker kan göra det lättare att starta och driva företag. 4 av 5 jobb skapas i små företag, men idag är det ett stort ansvar att anställa.

Skattepengarna ska göra att sjukvård, barnomsorg och skolan fungerar bra. FP har alltid arbetat för att skolan ska öppna vägar för alla. Det spelar ingen roll vilken ekonomi din familj har.

Skatterna ska också hjälpa den som inte klarar sin egen ekonomi. Vi vill att en del av din lön ska gå till en kassa för arbetslösa som alla ska vara med i.

Men varje människa har också ett eget ansvar. Samhället bygger på att människor inte utnyttjar det ekonomiska skyddet. Ett ordspråk säger: "Gör din plikt, kräv din rätt".

2. Vad gör ni om ni får bestämma i Sverige efter 14 september?

Vi vill arbeta mot diskriminering i arbetslivet. Många invandrare skaffar bra utbildning i Sverige, men får aldrig komma på intervju. Vi vill att ansökningshandlingar ska vara anonyma.

Vi vill ha en human invandrings-

politik och kortare kö på Migrationsverket. Man ska ha rätt att jobba och läsa sfi direkt.

Vi vill ha lagliga vägar in i Europa, så inte människor dör på vägen hit.

Barn som kommer från andra länder måste få mer stöd på sitt modersmål och en bra start i svensk skola. Vi vill att staten ska bestämma över skolan, inte kommunerna. Idag är det stora skillnader mellan olika skolor. Det är inte bra.

Vi vill ha större valfrihet. Om din mormor har äldreomsorg ska hon få välja om kommunen eller ett företag ska städa hos henne.

Vi arbetar för jämställdhet. Idag tjänar en man 3, 6 miljoner kronor mer i lön i livet än en kvinna. Det vill vi ändra på. Vi vill ha fler kvinnliga chefer. Vi vill hjälpa kvinnor att arbeta heltid istället för deltid. Och vi vill höja lönerna i yrken där kvinnorna är många.

Vi vill arbeta mot våld mot kvinnor. Män som slår måste sluta slå. Kvinnor som blir slagna ska få hjälp med bostad. Polis och domstol måste arbeta för deras säkerhet.

**Intervju och text: Elena Larionova
och Jenny Hostetter**

OM PARTIET:

- Styr Sverige idag tillsammans med (M), (C) och (KD) i den borgerliga alliansen
- Riksdagsvalet 2010: 7%
- Platser i riksdagen: 24 av 349
- Partiledare: Jan Björklund

**Anders Dejke,
pensionerad lärare,
Ljungskile**

Jag röstar INTE på FP för att...

...de beskriver samhällets problem fel. Att de rika vill ha och ha är ett stort problem i vårt samhälle. Jag tänker på giriga chefer i stora företag som har mycket hög lön och ändå får miljoner kronor i bonus.

Men när FP pratar om folk som är giriga pratar de inte om de rika. De pratar om människor som behöver hjälp av samhället. De är rädda för att människor utnyttjar det ekonomiska skyddet. Finns det så många lata och giriga bland de fattiga? Är det ett av våra stora problem i Sverige? Jag tror inte det.

Ordet "valfrihet" kan vara ett jättefint ord i ett jämlikt samhälle. Men idag blir skillnaden mellan rika och fattiga större och större. Då har de rika stor valfrihet, medan andra inte kan välja alls. De rika kan välja mellan en Mercedes och en BMW, den fattiga har sin gamla cykel.

Så börjar det bli också inom sjukvård och skola idag.

NYA ORD

plikt = det som är ditt ansvar, det du ska göra

diskriminering = när en människa blir behandlad på ett annat sätt för att han eller hon är invandrare eller kvinna, t ex

ansökningshandlingar = papper du skickar när du söker jobb, t ex CV

human = som följer mänskliga rättigheter och mänskliga värden

valfrihet = du kan välja själv mellan olika alternativ

Centerpartiet (C)

Rickard Nordin Riksdagsledamot från Göteborg

1. Hur planerar ni Sveriges ekonomi?

Det är företag som skapar jobb. Särskilt små företag. Därför vill vi göra det lättare att starta företag och anställa.

Vi vill att människor själva ska få bestämma så mycket som möjligt – inte staten. Det finns för mycket regler och byråkrati, både för personer och för småföretag.

2. Vad gör ni om ni får bestämma i Sverige efter 14 september?

Vi vill göra det enklare för företag att anställa. Det ska också bli enklare att driva företag.

Vi vill ha hög skatt på saker som är farliga för miljön, och låg skatt på arbete.

Vi vill satsa på miljön. Företag ska kunna tjäna mer pengar på att t ex producera och sälja förnybar energi. Maten i skolor och på äldreboenden ska vara ekologisk och fri från gift, och husen ska vara fria från gifter

och föroreningar. Vi vill t ex ta bort leksaker i giftig plast på förskolor, och använda ofarlig färg på väggarna.

Vi vill göra det lätt att bo och leva i hela landet, inte bara i stora städer. Bra vägar, snabbt Internet och bra tåg och bussar ska finnas överallt.

Vi vill att invandrare ska kunna söka asyl på svenska ambassader, så att det blir lättare och säkrare att komma till Sverige. Idag är det en farlig resa för många.

Vi vill att invandrare ska få en mentor när de kommer Sverige. Mentorn är en person som ska hjälpa till i kontakten med myndigheter och ge hjälp att förstå det svenska systemet. Vi måste också göra det enklare att lära sig svenska, att få praktik inom sitt tidigare yrke, och att få jobb.

**Intervju: Mikael J. Holmström,
redaktör**

OM PARTIET:

- Styr Sverige idag tillsammans med (M), (FP) och (KD) i den borgerliga alliansen
- Riksdagsvalet 2010: 7%
- Platser i riksdagen: 23 av 349
- Partiledare: Annie Lööf

NYA ORD

skapar jobb = gör att det kommer nya jobb

byråkrati = för mycket administration, myndigheter har krångliga regler

driva företag = äga ett företag och arbeta med det

förnybar energi = el från t.ex. vind, vatten, sol

ekologisk mat = mat odlad utan gift och kemikalier

föroreningar = farlig smuts, ämnen som är farliga för människor

tillväxt = att ekonomin blir bättre och bättre för samhället (en del partier vill ha stark tillväxt för en trygg ekonomi för samhället, andra partier vill inte ha tillväxt som mål för att det är dåligt för miljön att fortsätta göra nya varor, sälja och köpa så mycket som idag)

sämre = mer och mer dåligt

**Örjan,
Göteborg**

Jag röstar INTE på C för att...

...de tänker fel om miljön.

Jag tror att folk har svårt att förstå vad C vill. C har problem, eftersom de försöker vara både Miljöpartiet och Moderaterna samtidigt. De vill hjälpa miljön, men ha mycket tillväxt. Alla miljöexperter vet att det är omöjligt!

Vi måste göra mycket för miljön, politik är en bara liten del. Det viktigaste är att minska konsumtionen. Om den ekonomiska utvecklingen fortsätter, får alla mer pengar och köper mer och mer. Det betyder mer och mer problem för miljön.

Problem för miljön och ekonomiska orättvisor mellan fattiga och rika länder – allt blir sämre för att vi säger att vi måste ha stor tillväxt.

Kristdemokraterna

Kristdemokraterna (KD)

David Lega Kommunalråd i Göteborg

1. Hur planerar ni Sveriges ekonomi?

Vi har gjort ett bra jobb med Sveriges ekonomi i 8 år tillsammans med M, C och FP. Ekonomin är stark jämfört med andra länder i Europa.

Sverige ska ha en god tillväxt. Då är det viktigt att hjälpa företagen så de anställer fler. 4 av 5 jobb skapas i små företag idag.

Jobb är viktigt för ekonomin, men också för dig själv. På företaget Samhall jobbar personal med olika handikapp. De gör t ex skruvar till Ikea. Där finns en skylt som säger: "Utan oss blir det inga bokhyllor!" Det gillar jag. När du jobbar känner du att du har en plats i samhället.

Vi vill satsa på familjen, förskolan, skolan och föreningar. Där skapas människor som växer och mår bra – och människor som startar företag.

2. Vad gör ni om ni får bestämma i Sverige efter 14 september?

Sverige ska bli det bästa landet för barn och unga att leva i. Vi vill hjälpa föräldrarna. De ska själva välja vem som är hemma med barnen och om barnen ska vara på förskola eller i

hemmet. Vi är för jämställdhet, men vi vill inte tvinga mammor och pappor att dela på föräldradagarna. Vi vill ha max 15 barn per grupp i förskolan.

Vi vill också att skolan blir bättre på att se och hjälpa varje barn på det sätt som barnet behöver. Och vi vill sänka arbetslösheten bland unga.

Vi vill att invandrare som kommer hit får bättre stöd. Alla människor har lika värde, men de kan behöva olika mycket hjälp för att klara sig i Sverige. Vi vill att sfi i Göteborg ska ge kunskap om kultur och samhälle.

Vi vill att lika många invandrare ska komma hit i framtiden som idag, men vi vill också arbeta för att fler länder i EU tar emot flyktingar.

Vi måste också arbeta för en bättre miljö och göra vårt samhälle hållbart. Vi tror att det går att ha ett hållbart samhälle och ändå ha tillväxt.

Vi heter kristdemokraterna, men man måste inte vara kristen för att rösta på oss. Religion och politik är inte samma sak.

**Intervju och text: Elena Larionova
och Jenny Hostetter**

OM PARTIET:

- Styr Sverige idag tillsammans med (M), (C) och (FP) i den borgerliga alliansen
- Riksdagsvalet 2010: 5%
- Platser i riksdagen: 19 av 349
- Kom in i riksdagen: 1991
- Partiledare: Göran Hägglund

NYA ORD

regeringen = gruppen av partier som leder Sverige, sen 8 år tillbaka är det alliansen med M, FP, C och KD

max 15 = maximalt/högst/mest 15, inte större än 15

stöd = hjälp

hållbart samhälle = ett samhälle som inte förstör naturen och världen med tiden

motarbetat = arbetat *mot* något, så att det inte ska bli. Motsats till att arbeta *för* något

**Lena Wenner,
forskare,
Göteborg**

Jag röstar INTE på KD för att...

... de alltid har motarbetat homosexuellas rättigheter. Jag är lesbisk och därför är det självklart för mig att inte rösta på KD.

Jag och min fru har tre barn. KD tycker inte att vår familj är en riktig familj. Jag vill att vår familj ska ha samma värde och rättigheter som andra familjer.

Bild: Samra Mešinović

Vänsterpartiet (V)

Jonas Sjöstedt

Partiledare

1. Hur planerar ni Sveriges ekonomi?

Viktigaste frågan är fler arbeten. Det styr vår politik. Vi vill bygga bostäder, skolor och sjukhus. Det ger jobb. Vi vill inte ha mindre skatt.

2. Vad gör ni om ni får bestämma över Sverige?

Vi vill ta bort privata vinster i sjukvård, skola och omsorg. Kapitalister ska inte tjäna pengar på skolor och sjukhus. Vi vill att alla skolor ska vara bra. Skolan ska göra att skillnaden mellan olika klasser i samhället inte är så stora. Vi vill också att alla skolor ska ge hjälp med läxor till barn som behöver det.

Vi vill ha ett jämställt samhälle. Vi vill arbeta mot våld mot kvinnor. Vi vill att kvinnor ska ha samma villkor som män. Det är viktigt att Sverige har en bra välfärd, för om den inte är bra arbetar många kvinnor hemma utan lön.

Vi vill ha lika rättigheter på arbetet. Alla ska ha kollektivavtal. Många in-

vandrare har dåliga villkor på restauranger och andra företag. Det är inte bra. Om lönerna pressas ner för invandrare växer rasismen. Då tänker folk att invandrare tar deras jobb för lägre lön.

Vi vill arbeta för en bra miljö. Sverige och Europa ska sätta upp mål och ta ansvar för gifter som industrier, bostäder och bilar släpper ut. Vi vill ha bättre kollektivtrafik och mer solenergi och vindenergi. Vi vill också att Sverige ska sluta exportera vapen.

Vi vill att rätten till asyl ska stärkas. Idag kan barn bli skickade från Sverige även om de har bott hela sitt liv här och gått i skola här. Det är inte bra. Lagen måste ändras. De barnen måste få stanna här. Vi tror att vårt samhälle blir bättre med många kulturer och språk. Vi vill också satsa mer på sfi. Man ska kunna läsa svenska från första dagen i Sverige. Man ska inte behöva vänta med att lära sig svenska.

**Intervju: Turgay Süral
och Jenny Hostetter**

OM PARTIET:

- Riksdagsvalet 2010: 6%
- Platser i riksdagen: 19 av 349
- Samarbetade med (S) och (MP) i valet 2010
- Styr Göteborg tillsammans med (S) och (MP)

NYA ORD

privata vinster = pengar som går till ett företag eller en person, inte till kommuner eller staten

kapitalister = personer eller företag som tjänar pengar på att äga olika arbetsplatser

våld mot kvinnor = någon slår, hotar eller tvingar en kvinna till sex

samma villkor = samma rättigheter, skyldigheter och möjligheter på jobbet, i hemmet och ekonomiskt, t ex

exportera vapen = sälja militär utrustning som bomber eller flygplan till andra länder

rätten till asyl = rättighet att komma och få skydd i Sverige, om du till exempel kommer från ett land i krig

parti i mitten = exempelvis MP, FP och C som inte är långt till höger eller vänster

**Maj Olsson, 88 år
pensionär
Göteborg**

Jag röstar INTE på V för att...

...de var kommunister förr och det tycker jag inte om. En del av dem är nog fortfarande kommunister. Jag är så gammal att jag minns allt hemsamt som hände under kommunismen i Sovjet.

Det är bättre att rösta på ett parti i mitten tycker jag. Man ska akta sig för ytterligheter.

Sverigedemokraterna (SD)

Oscar Sjöstedt Ekonomisk-politisk talesman

Bild: Sverigedemokraterna

1. Hur planerar ni Sveriges ekonomi?

Den viktigaste frågan är att skapa fler jobb. Genom att få fler i arbete kan vi motverka att människor hamnar i ett utanförskap. Vi vill framför allt göra det enklare för små företag att anställa fler.

2. Vad gör ni om ni får bestämma över Sverige?

Det är svårt att ge ett kort svar på en så stor fråga, men det finns förstås många saker vi vill göra. Vi vill bland annat sänka skatten för pensionärer. Idag finns det många gamla som har svårt att klara sig på sin pension. Det känns inte rätt mot en person som

har betalat skatt i hela sitt liv och har ett långt yrkesliv bakom sig.

Vi vill också satsa på landsbygden och på ett starkare svenskt försvar.

Dessutom vill vi minska invandringen till Sverige. Som ett första steg vill vi följa de lagar som riksdagen redan har beslutat om och de konventioner som Sverige har skrivit under. Vi vill bland annat att Sverige följer Dublinkonventionen, som reglerar vilken EU-stat som ska pröva ett asylärende. Sverige har gjort flera avsteg från konventionen.

Intervju: Fredrik Harstad,
redaktör

OM PARTIET:

- Riksdagsvalet 2010: 6%
- Platser i riksdagen: 20 av 349
- Kom in i riksdagen: 2010
- Inget parti vill samarbeta med SD i riksdagen, för att de ser SD som ett främlingsfientligt parti och inte gillar deras invandringspolitik
- Partiledare: Jimmie Åkesson

Josefina Bodin,
Göteborg

Jag röstar INTE på SD för att...

...de är ett fascistiskt parti, ett högerextremt parti. Det viktigaste för SD är att minska invandringen.

Oscar Sjöstedt säger samma saker som alla andra partier. Men de tycker inte att alla människor är lika mycket värda, det är lätt att förstå.

Personer i SD har gjort konstiga och rasistiska saker. Några skriver på rasistiska sidor på internet och säger hemska saker. Men som politiker städar de språket.

De har delvis rätt i att Sverige inte har haft en bra invandringspolitik. Min man är invandrare, och han tycker att svenska politiker pratar mycket om att hjälpa invandrare, men de gör inget. Om man är invandrare i Sverige måste man klara sig själv. Men SD kan inte lösa det problemet.

NYA ORD

motverka = jobba mot, så att det inte blir

utanförskap = utanför samhället, inget jobb, inga pengar

yrkesliv = arbetsliv

landsbygden = landet utanför staden

försvar = militär

beslutat = bestämt

konventioner = avtal, kontrakt för samarbete mellan olika länder

reglerar = bestämmer, sätter regler för

pröva ett asylärende = bestämma om en person ska få stanna i ett land

gjort avsteg från = inte följt

fascistiskt = mot (inte för) demokrati, vill ha en stark ledare, tycker att landet är viktigare än folket

högerextremt = mot (inte för) demokrati, jämlikhet och lika rättigheter för alla människor

Rika och fattiga i Ryssland

I Ryssland är skillnaden mellan rika och fattiga mycket stor. Elena Larionova går på promenad och tittar på framsidan och baksidan av sitt gamla hemland.

År 1991 kollapsade Sovjetunion. En union blev 15 olika länder. Livet har förändrats helt för människor i Ryssland på de 23 år som gått.

Många förlorade sina jobb. Professorer på universitetet blev tvungna att städa på gatorna. Läkare diskade på restauranger och caféer. Forskare och uppfinnare tvättade toaletter och sålde grönsaker på marknader... Det var mycket konstigt och svårt för nästan alla människor i Ryssland. Det var tomma affärer, smutsiga och trasiga hus och förstörda vägar.

Men med tiden började livet i Ryssland att förändras. Människor försökte göra allt för att förändra sitt och sina familjers liv till det bättre.

Under Sovjet-tiden fanns det ingen privat egendom. Fabriker och affärer, skogar och sjukhus - allt tillhörde Sovjet-staten!

Men med det nya systemet kunde man äga fastigheter och mark i Ryssland. Alla människor skulle ha delat på de ekonomiska resurserna. Men en liten grupp människor tog allting för egen räkning... Mest var det nära vänner och släktingar till regeringen.

Många kriminella personer dök också upp i landet. De kapade med våld industrier och företag för att bli nya ägare. De använde också olika typer av bedrägerier. Till exempel så registrerade de byggföretag och visade upp ritningar för framtida projekt. Det var billigare än att köpa befintliga bostäder. Men företagen tog pengarna och försvann!

Väldigt mycket tiggare dök upp på gatorna i städerna. Först tyckte människor synd om dem och gav dem pengar. Men senare började både polisen och kriminella grupper tvinga dem att tiggare och ta deras pengar.

Tack vare korruptionen i Ryssland kunde vissa människor bli ägare till fabriker eller få startkapital för att öppna egna företag. Människor inom regeringen och polisen

fick mutor och blundade för allt fel som hände i landet! Resultatet har blivit att det ryska folket delas upp i rika och mycket fattiga.

Enligt den ryska nyhetsbyrån RIA är 80% av ryssarna fattiga. 18,2% har en medelinkomst. 1,1% är rika och 0,7% av befolkningen är mycket rika!

Människor som bor i storstäder, särskilt i Moskva och Sankt Petersburg har ett mycket bättre liv än människor som bor i små städer eller byar i Ryssland. Skillnaden mellan fattiga och rika är enorm. Rika personer lever i stora och vackra lägenheter/hus i fina och lyxiga områden i storstäderna. De har ofta flera lägenheter/hus i Ryssland och i många andra länder samtidigt. De har lyxbilar och stora summor på sina bankkonton, samtidigt som de fattiga inte vet hur de skall föda sig själva och sina barn.

Situationen i Ryssland är som en promenad genom gatorna i Sankt Petersburg. Lyxfasaderna glänsar i sin prakt! Men om man går in på gården så kan man se smutsiga och trasiga väggar och högar med illaluktande sopor...

Text och foto: Elena Larionova,
sfi Ranäng

NYA ORD

kollapsade = föll isär, ett land blev många länder
blev tvungna att = måste
med tiden = efter lite tid
privat egendom = personer äger saker
allt tillhörde staten = staten ägde allt
fastigheter = hus

för egen räkning = till sig själva
bedrägerier = lura någon att betala pengar
tack vare = på grund av
startkapital = pengar för att starta företag
stora summor = mycket pengar
föda sig själva = köpa mat till sig själv
lyxfasaderna = framsidor på dyra hus
prakt = lyx, fint och dyrt

Från Eritrea till döden på Medelhavet

Vägen till Europa går över dödens hav. Den 3 oktober 2013 drunknade 300 flyktingar utanför ön Lampedusa då en båt på väg till Europa gick till botten. Många av de döda kom från Eritrea. Här berättar Naser varför hans bästa vän gick ombord på båten. Vi frågar också Cecilia Malmström, svensk politiker i EU, vad EU gör för att stoppa katastrofen på Medelhavet.

Varför är det så många från mitt land som flyr? Det största problemet är att presidenten i Eritrea skickar alla unga män till militärtjänsten. Han vill inte att de ska träffas, studera, diskutera – och kanske protestera.

Militärtjänsten är inte som i Sverige. Nej, tänk dig att din familj har en restaurang eller en affär. Du jobbar där. En dag kommer militären och hämtar dig. De knackar på din dörr och de frågar: Var är Naser? Om du gömmer dig kanske de dödar dig, så du följer med.

Först är du i tjänst i 12 eller 18 månader. Du får komma hem en månad. Sen tvingar de dig tillbaka i det militära försvaret – och du måste jobba där år efter år, 30 och 40 år. Du kan inte hjälpa din familj och du får nästan inga pengar. Du är hemma en kort tid då och då. Om du inte kommer tillbaka hämtar de dig och du hamnar i fängelse.

I Eritrea finns ett parti och en president. Många morståndare sitter i fängelse. Human Rights Watch har rapporterat att 10 000 sitter i fängelse i Eritrea för sina politiska åsikter.

När jag var 9 år sa jag till min mamma: Var är min storebror? Han var 20 år och i militärtjänsten. Jag frågade: Ska jag också dit? Mamma svarade: Nej, när du är stor kommer de inte att göra så längre. Men hon hade fel. Det är likadant idag.

Du sitter där, i det militära. Du har inget att göra där. Världen förändras men du sitter kvar. Din familj har inte pengar och mat. Det är klart att många lämnar landet. De riskerar livet på Medelhavet, i Sinai-öknen eller i flyktingläger i Sudan. Många, många tusen eritreaner är på flykt.

Presidenten har fått som han vill: Det finns inga unga kvar som frågar efter demokrati. De har ingen el, inget Internet, ingen möjlighet att träffas.

Min bästa kompis från gymnasiet drunknade utanför Lampedusa. Han började i militären när han var 17 år. Han var där i 5-6 år. Familjen var fattig och han fick bara 150 svenska kronor i månaden och kunde inte hjälpa dem. Till slut flydde han. Nu är han död. Han drunknade i Medelhavet.

Min bror dog i kriget mot Etiopien. Jag såg honom aldrig mer i frihet. Vad skulle han säga om han kunde tala med mig dag? Att han dog för sitt land och för friheten? För demokrati? Nej, tvärtom. Kriget var ett sätt för presidenten att behålla sin makt. Folk slåss mot Etiopien istället för att slåss för sin frihet.

Text: Naser, ABF Vux, och Jenny Hostetter, redaktör

6 frågor till: Cecilia Malmström, (FP) Sveriges EU- kommissionär

Foto: Sallia Karlberg, ABF Göteborg

Naser från Eritrea får första frågan till dig: Kompisar till mig har dött i Medelhavet och blivit kidnappade i Sudan. Vad kan EU göra för att inte fler av mina vänner ska dö på vägen till Europa?

– Ja, det är en av de svåraste frågorna vi har. Det är just så: Många människor försöker ta sig till Europa och alla når inte fram. Många drunknar. En del kommer i händerna på människohandlare på vägen och kommer kanske inte levande därifrån. En del kvävs på båten. Det är fruktansvärt.

Problemet är att det finns så få lagliga vägar till Europa idag.

Vi försöker ändra på det. Vi försöker vädja till länderna i EU att ta emot flyktingar. Idag är det bara 10 länder av 28 som gör det. Enligt ny lag ska alla länder ha klara system för att ta emot flyktingar, men EU kan inte tvinga länderna att välkomna någon.

Vi försöker också få fler länder att

ta emot kvotflyktingar direkt från FN. Då kan de hämtas direkt från den farliga zonen och vi kan hjälpa dem med resan till Europa. Men allt bygger på att länderna i EU säger ja. **Vilka länder välkomnar FN:s kvotflyktingar idag?**

– Sverige, Holland, Danmark, Finland, Österrike, Tyskland, Belgien, Frankrike. Kanske något mer land.

Du åkte till ön Lampedusa efter den största katastrofen. Kan du berätta vad du upplevde där?

– Ja, jag var där några dagar efter katastrofen. Jag var med på en minnesstund och såg alla kistorna som stod där i en stor lokal. Kistor för vuxna och små kistor för barn som hade drunknat. Det var fruktansvärt.

Jag pratade med dem som hade överlevt och med dem som hade försökt rädda människor ur vattnet. Och jag pratade med politiker på Lampedusa om hur vi kan hjälpa till.

Lampedusa tillhör Italien och många tar den vägen över Medelhavet, så vi hjälper Italien ekonomiskt så att de kan ta hand om människor som kommer den första tiden. Vi försöker också få fler länder att hjälpa till. Men det är svårt att få dem att ställa upp.

Är Italien det land som tar emot flest flyktingar?

– Nej. Ungefär 350 000 sökte asyl i Europa förra året och de flesta kom till Tyskland, Sverige, Storbritannien och Belgien. Italien kommer på 8:e plats i listan över länder som tar emot flyktingar.

Du och en grupp i EU-kommissionen har skrivit 37 förslag för att förändra flykting-politiken i EU.

Vilka förslag är viktigast?

– Alla är viktiga. Några förslag handlar om att kämpa emot de

grupper som tjänar fruktansvärt mycket pengar på flyktingarna. Några handlar om att samarbeta med länder som flyktingarna passerar på vägen för att se om de kan hjälpa till. Några handlar om att ha mer trafik ute på havet för att hitta båtarna innan människor drunknar. Några handlar om att hjälpa Italien och andra länder dit flyktingarna kommer först. Men det svåraste är att få fler länder i EU att dela på ansvaret och säga ja till flyktingar.

Det finns flera starka främlingsfientliga partier i Europa. De flesta partier är inte det, men de påverkas. Vi har en ekonomisk kris med stor arbetslöshet och fattigdom i flera länder. Allt gör att viljan att välkomna flyktingar inte är så stor nu. Jag hoppas att det kan ändras.

Tycker du att ett land ska säga ja till flyktingar om det inte finns så mycket jobb eller bostäder i landet?

– Kommer någon och knackar på din dörr och söker asyl så ska du behandla ansökan. Det säger internationell lag. Alla länder i EU har skrivit på Genève-konventionen. Jag önskar att 28 länder skulle dela på det ansvaret.

Intervju: Naser, ABF Vux, och Jenny Hostetter, redaktör
Alla foton från ön Lampedusa:
© Sara Prestianni - flickr.com

Kina – en demokrati eller en diktatur?

Hu Qiong skriver om ett land där ett parti bestämmer, där kritik får tala tyst – och där männen styr.

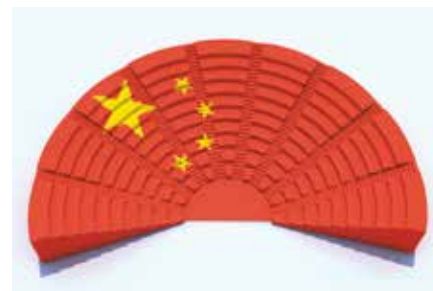

Bild: © fabioberti.it - Fotolia.com

Det är svårt att skriva om politik i Kina. Jag är inte intresserad av politik, men jag kan berätta det jag vet.

Kina är ett demokratiskt land. Så sägs det. Men faktiskt är det ett ganska diktatoriskt land. Det styrande partiet är kommunistpartiet. Det finns några andra olika partier i Kina, men de har bara förslagsrättigheter och inte beslutsrättigheter. De kan ge förslag, men inte använda dem.

I Kina kan man inte kritisera regering, ledare eller politik. Man får inte skriva, prata eller visa kritiska åsikter om politik på Internet, TV eller i tidningar. Regeringen låter bara folk veta vad ledarna vill att de ska veta i media. Det tycker jag är väldigt orättvist.

I Kina är det svårt för kvinnor att arbeta i regeringen och det är jättesvårt att arbeta som statlig eller politisk ledare som kvinna, eftersom Kina är ett gammalt land av manlig överhöghet.

Det finns en lag som säger att kvinnor och män ska vara jämlika, att de till exempel ska ha lika lön och lika rättigheter på arbetsplatserna, men människor har svårt att förändra sina tankar och de har svårt att acceptera att kvinnor kan leda ett land.

Text: Hu Qiong,
sfi Odin

Korruption och svarta pengar – ett problem i hela världen

Är betyget till salu? Kan du köpa dig fri från böter när du kör för fort?

Här berättar sfi-elever om erfarenhet av korruption runtom i världen.

De flesta vill vara anonyma.

Korruption betyder att du betalar svarta pengar, under bordet. Om du till exempel behöver SFI-betyg kan du köpa en fin och dyr present till läraren – och då får du betyget om läraren är korrupt. Om du kör bil när du är full och blir stoppad så kan du bara ge pengar till polisen och fortsätta köra.

Jag tror det finns korruption i alla länder, men mer eller mindre. I mitt hemland kan en politiker köpa makt genom att köpa folkets röster till riksdagen. Det är alltid problem med riksdagsvalet. De folkvalda stjälar pengar från skattemedel. Ministrarna ändrar ofta regler så att det gynnar dem. Till exempel ändas regler för vilken mark

som kan byggas på om de vill ha ett fint sommarhus.

Vanliga personer utnyttjar korruptionen för att muta sig till körkort för att slippa övningskörning. Mycket bygger på att du känner rätt personer och betalar dem för att det ska gå smidigt. Om du har pengar i mitt hemland kan du göra vad du vill!

I Sverige vet jag inte riktigt hur det är med korruption, men jag tror den är liten. Jag har sett på TV om Göteborgs kommun och en del korruption.

Text: Ramita Buarawong, sfi Odin

Har du erfarenheter av mutor och korruption i ditt hemland – eller i Sverige?

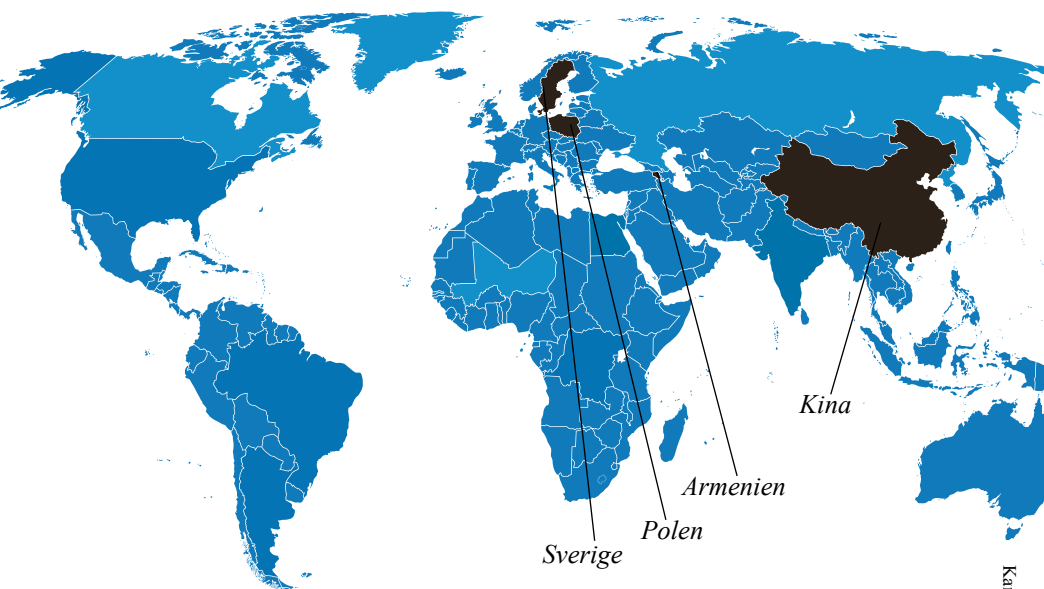
Sfi-elev från Kina: Situationen kring korruption är bättre i Kina nu än det var tidigare. Men det finns fortfarande. När jag ville att min son skulle börja studera på en bra och prestigefylld skola, var jag till exempel tvungen att betala en muta. Det tycks mig som om det finns korruption i Sverige, men i en väldigt liten storlek.

Anonym sfi-elev från Polen: Det finns mycket korruption i mitt hemland på alla områden i livet. Men jag läste i en tidning här att det finns i Sverige också. Jag tror att problemet inte är så stort i Sverige som i mitt hemland men det finns här i alla fall.

Anonym sfi-elev från Armenien: Om en person i mitt hemland vill ha bra medicinsk vård, måste hon eller han betala pengar inte bara officiellt men till läkare och sjuksköterskor personligen också. Jag tror att det finns korruption överallt, i alla länder men jag har inte märkt det i Sverige.

Anonym man från Sverige: Jag vet att korruption är ett stort problem i många olika länder. Men vår regering kämpar allvarligt mot korruptionen och situationer som förknippas med korruption är sällsynta.

Intervju och text:
Ramita Buarawong, sfi Odin
Elena Larionova, sfi Ranäng
Turgay Süral, sfi Odin

Stranden i Gabon

Jag minns en plats i Gabon, där jag bodde med min mamma, precis i huvudstaden Libreville.

Min mamma bor fortfarande där och är gift med en gabonsk man. Vi sökte asyl som en hel familj men sorgligt nog kunde hon inte komma med oss. Det är egentligen både bra och dåligt att vi flyttade. Bra eftersom jag kommer att fortsätta gå i skolan, och mina syskon går på sfi eller jobbar. Men det är dåligt eftersom mamma inte kunde komma med oss och jag är ett barn som vill bo med sin mamma.

Platsen jag minns är en sandstrand vid havet. Luften är salt. Det luktar gott. Vi spelade musik och vi dansade där. Jag brukade vara där med mina kompisar. Vi tyckte att det var den finaste platsen i Libreville.

Nu är jag i Sverige och det finns liknande platser här också, men det är ändå inte samma sak. Det är ju därifrån som jag kommer och då saknar jag mitt hemland och längtar dit.

Text: Younelle Songou, gymnasieelev Vårgårda

Bild: Anthoni Angioi. flickr.com

EN BRA BOK

Om en man som tappat minnet

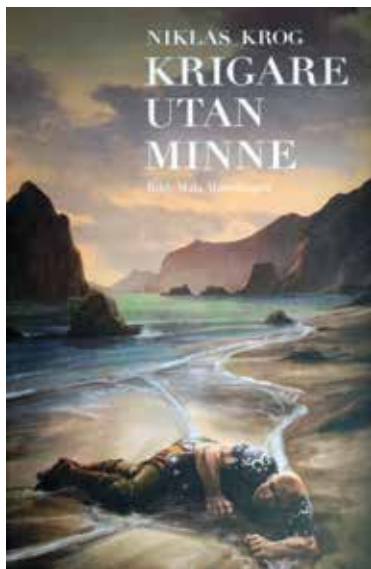
Krigare utan minne av Niklas Krog.

Niklas Krog är en svensk författare. Han började skriva när han var ung. Han skriver mest lättlästa fantasyböcker och gav ut sin första bok 1996. Han har också varit en duktig basketspelare och spelade professionellt med landslaget.

Krigare utan minne är den första boken av tre i en fantasyserie om Biko. Den kom ut 2008. Boken handlar om en man som vaknar på en strand och har tappat sitt minne. Han frågar sig: "Vem är jag? Var är jag? Hur kom jag hit?" Han minns ingenting.

Några män hittar honom där på stranden och de känner honom. De börjar bråka och Biko känner att han är duktig på att döda, men han förstår inte då hur eller varför han kan det.

Han får hjälp från en kvinna som

heter Tira, hon är duktig på att segla. Hon har en båt som heter Månskära. Hon berättar lite för Biko, vad han heter och om hans liv, att en elak man, furste Garda, dödade hans familj. Hon vill att han ska hjälpa henne. Tira vill att Biko ska döda furste Garda, hon säger att han dödade hennes familj också.

De reser iväg för att hitta Garda men på vägen finns det fler män som vill döda Biko eller få pengar för honom. Han kommer ihåg mer och mer och vill hitta sitt hem och veta vad som hänt hans familj.

Bokens tema är hur man ska hitta tillbaka till sitt liv. Budskapet är att om man vill någonting, måste man kämpa.

Boken passar mig bra, det finns mycket action, man vill fortsätta läsa mer om Biko i de andra böckerna. Boken är bra. Den passar SasG-nivå, men den passar inte för sfi för att det finns många svåra ord. Boken passar unga killar.

Text: Savas Yakut, Sfi industri

Ingvar Kamprad – mannen bakom Ikea

Politikerna borde hitta en lösning för gamla bilar

Gamla bilar ska skrotas för att de är livsfarliga. De är inte säkra i trafiken och föraren riskerar att dö eller skada sig. Fordonen är livsfarliga för andra också.

Vissa av dem har inte ABS-bromsar och många bilar har inte heller antisladdsystem, många av dem är rostiga och inte bra för miljön heller. Vi har bättre teknik än förut och vi har miljöbilar idag och de är inte så dyra.

Vi måste bli av med de gamla fordonen. Det är viktigt för en bra kollektivtrafik, miljö, ekonomi och för människans liv.

Jag tycker att politikerna borde tänka på ett nytt system för de bilarna. För det första kan de höja skatten och för det andra förbjuda dem från ett visst datum.

T ex betalar skroten 1 500 kronor för bilen, och resten kan staten betala. Då kan ägaren köpa en nyare modell.

Vi måste vara medvetna om miljön och sänka utsläpp. Det är bra för Sveriges ekonomi också därför att Sverige är ett bilindustriland.

Bild: © Jörg Lantime - Fotolia.com

F:W

Alla människor som har bott i Sverige känner till IKEA. IKEA finns i nästan alla Sveriges län och också i utlandet till exempel i alla Europas länder och Asien. Det är ett internationellt varuhus.

Varuhuset grundades av en person som heter Ingvar Kamprad. Idag är han mycket känd.

Han kommer från Kronobergs län i Sverige. Han föddes 30 mars 1926.

När han var fem-sex år började han sälja tändstickor och som 10-åring cyklade han runt i bygden och sålde julglitter, fisk, tändstickor med mera.

1943 grundade han IKEA, ursprungligen som ett postorderföretag.

1947 grundade han det första IKEA-varuhuset.

1953 köpte han en snickerifabrik i Älmhult och gjorde om den till möbelutställningshall.

Nu har han många IKEA-varuhus i olika länder och han är den femte rikaste mannen i världen.

**Text: Vahid,
sfi Jönköping**

Bild: © RobertNyholm - Fotolia.com

Fler tider i ishallen!

Jag gillar att vintersporta och det bästa är ishockey. Så vitt jag vet, finns det flera ishallar i Göteborg, och stan har många hockeyslag. Det finns många små amatörlag och jag är medlem i ett.

Trots de många ishallarna finns det få möjligheter till träning. Åtminstone på vardagskvällar finns det inte lediga tider för isträning. Jag var

kontakt med i stort sett varje ishall i Göteborg. Alla beklagar bristen på tider. De svarar: nej, vi har ingen tid för er. Detta lämnar oss med tränings-tid på helgen.

Men jag hoppas att detta kommer att förändras i framtiden.

En entusiastisk amatör

Svårt att hitta arbete

Jag vill ha ett arbete, men när jag söker arbete får jag inget svar. Det är ett stort problem i Sverige.

Jag tänker att det är svårare att få jobb för människor som inte har utbildning och intyg från praktik. Invandrare måste studera svenska språket och göra praktik. När man har betyg från utbildningen och intyg från praktiken kanske man får ett jobb.

Det är mycket tråkigt att vara arbetslös. Hela tiden känner jag mig orolig, eftersom jag inte vet hur mitt liv ska bli i framtiden. Jag vill inte söka bidrag från socialen varje månad.

Men nu har jag erfarenhet från 3 års utbildning i svenska och jag gör praktik på en träffpunkt för gamla personer på Hisingen. Det skulle vara jätteroligt att få ett jobb på en sådan arbetsplats och hjälpa gamla människor.

Nacimo Ahmed,
sfi Angered

Bra att föräldrar sparar pengar

Det är bra att lära barnen att spara pengar så att man inte köper saker som man inte behöver. Det är bra om föräldrar sparar pengar.

Jag och min man brukar skriva meny varje vecka. Vi handlar billig mat och lagar all mat själva. Vi bakar kakor och bullar med våra barn.

Vi köper kläder och säljer kläder och leksaker som vi inte behöver. Vi tar med mat till jobbet.

Vi åker med barnen till havet på sommaren och tar mat med oss.

Vi sparar pengar på sparkonto varje månad för att resa. Vi sparar också pengar till barnen varje månad.

Det hjälper mycket att man sparar pengar.

Sirjivit & Phakamas,
Sfi Jönköping

Att bli svensk medborgare

Sverige är ett av de demokratiska länderna i världen. Här finns en regering som skriver många regler som folk ska följa, men jag skulle vilja veta hur kraven är för att bli svensk medborgare. Jag tycker inte att Sverige följer reglerna för att ge svenskt medborgarskap.

Till exempel känner jag en person som har varit i Sverige i 4 år. Hon är löpare och hon är mästare i Sverige och är bra i världen också. Migrationsverket säger att hon måste vänta. Hon är en viktig representant för Sverige. I reglerna står det 3 år. Varför blir hon inte svensk medborgare?

Jag tycker de gör som de vill, ibland är det 3 år och ibland mer än 3 år. Man kan säga att det inte är rättvist. Att följa alla regler rättvist är viktigt.

Alla människor är lika värda.

Sfi studerande

Dagen när jag lämnade min familj

Jag var 21 år gammal. Jag var rädd och ledsen. Jag var ledsen för att jag inte visste om jag skulle få träffa min familj igen. Jag var rädd för resan.

Resan var inte med flyg, utan jag skulle gå till fots hela vägen från Kurdistan genom Turkiet till Grekland. Vi var en grupp på fem personer, bara killar. Vi hade lite mat med oss.

Efter fyra dagar tog maten slut. Vi var hungriga och vi var tvungna att äta blad och gräs och dricka regnvatten från vattenpölar.

Vi var tvungna att vara tysta hela tiden för att det fanns gränspolis

överallt. Någon av oss blev sjuk. Vi fick hålla en halsduk framför munnen på honom när han hostade för att polisen inte skulle höra oss.

Vi gick två och en halv månad. Efter det gick vi en annan väg. Då fick vi komma in i Grekland och jag fick ringa till min familj som var kvar i Irak. Jag var sjuk och utmattad under de tre månaderna.

Jag jobbade i Grekland åtta månader för att få pengar för att kunna åka till Sverige.

Salah, sas Odin

NYA ORD

skroten = ett företag som slänger gamla bilar och använder delar

ishallar = hus där man kan spela ishockey

amatör = en person som inte jobbar med t.ex. ishockey, utan bara spelar för att det är roligt

skriva meny = planera vilken mat man ska äta

sparkonto = konto på banken där man sparar pengar

kraven = reglerna, vad man måste göra för att bli medborgare

representant för Sverige = en person som gör "reklam" för Sverige

gå till fots = promenera, inte åka

vattenpölar = lite vatten som ligger på marken

Musael är bäst i Sverige!

Musael Temesghen Almedom springer för att må bra. Förra året blev han bäst i Sverige på 5 000 meter. När han inte springer läser han Sfi Industri på ABF Vux på Volvo i Torslanda.

När Musael spelade fotboll med sina kompisar i Eritrea blev han aldrig trött. Hans kompisar tyckte att han skulle satsa på löpning. Men det var först när han kom till Sverige 2011 som han började träna löpning på allvar.

Musael bodde först i Sundsvall i norra Sverige. Där träffade han andra löpare i skogen. De hjälpte honom att få kontakt med en klubb. Sen flyttade han till Göteborg för att träna med en av Sveriges bästa klubbar, Hälle IF.

Musael springer varje dag. Han springer ofta till och från skolan, sammanlagt ca 30 km. På kvällar och helger tränar han också.

– Det är svårt att hinna med allt ibland. Jag är upptagen med skolan och träning från tidigt på morgonen till sent på kvällen, säger Musael.

På söndagar vilar han lite från löpningen. Då går han i kyrkan istället.

– Det är viktigt för mig att gå till kyrkan på söndag. Gud hjälper mig att springa bra, säger Musael.

I början tyckte hans svenska träningskompisar att det var konstigt

Efter skolan byter Musael arbetsskorna mot löparskor.

att han inte ville tävla eller träna på söndagar. Men nu vet hans träningskompisar vad som är viktigt för Musael och de respekterar hans starka tro.

Musaels första tävling var Hässelbyloppet i Stockholm 2011. Han vann det loppet och har sen sprungit många andra tävlingar de senaste åren.

– Det var roligast att vinna 5 000 meter på SM 2013. Men på en tävling i Norge gjorde jag min bästa tid, 10 km på 28 min.

I framtiden vill Musael springa längre lopp som halvmarathon, 21 km, och marathon, 42 km.

– Jag är 31 år nu. När man blir gammal är det bättre att springa längre lopp. Musklerna i benen är inte så snabba som på unga personer. Det är också mer prispengar på långdistans, till exempel Göteborgsvarvet, säger Musael.

Musael planerar att bli tränare i framtiden. Han vill gå en tränarutbildning och träna ungdomar som vill bli bra löpare.

Musael har också några råd till dem som vill bli bättre på att springa.

– Spring inte så långt. Det räcker med att springa 30-40 minuter. Det är viktigt att springa ofta. Om du har lite tid så kan du springa till och från jobbet eller skolan.

Text: Anders Malm, lärare sfi
Bild: Mikael J. Holmström, lärare sfi

NYA ORD

satsa på = jobba hårt, försöka bli bra på

löpning = springa på tid

sammanlagt = totalt

långdistans = springa långt

prispengar = vinnaren i

tävlingen får pengar som pris

lopp = tävling i att springa

sjuksköterska = person som jobbar på sjukhuset tillsammans

med läkare, hjälper patienter

marknad = t.ex. ett torg där olika personer säljer grönsaker, mat, kläder...

Moster Ruqia – min bästa vän

Jag vill berätta om min kära moster. Hon heter Ruqia och hon var 40 år gammal när hon försvann från min värld. Hon arbetade många år i mitt hemland. Min moster hade utbildning som sjuksköterska, och hon jobbade många år innan hon dog för fem år sedan. Hon var inte bara min moster utan också min bästa vän. Min moster var snäll. När jag var liten älskade jag henne.

Hon brukade gå till marknaden varje månad och hon frågade om jag ville följa med. Innan vi gick ut frågade hon vad jag ville ha. På mark-

naden köpte hon kläder, skor och smycken till mig.

Kriget kom till mitt land och min moster dog i en explosion från en stor bomb. Hon var borta. Jag minns fortfarande hur hon lekte med mig och mina syskon. Hon finns i mitt hjärta och jag ska aldrig glömma henne.

Text: Nacimo Ahmed,
sfi Angered